

2018 -07- 30

Olsztyn, dnia 26.07.2018 r.

Wpisano nr 1292

Towarzystwo Budownictwa Społecznego
 „KARO” Sp. z o.o.
 ul. Kopernika 11
 11-700 Mragowo

Odpowiadając na wniosek dotyczący wydania zaleceń konserwatorskich związanych z wymianą stolarki okiennej w obiekcie przy ul. Wyspiańskiego 5 w Mragowie, dz. nr 287/1, w oparciu o art. 27 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. DzU z 2017 r., poz. 2187 z późn. zmianami), Warmińsko-Mazurski Wojewódzki Konserwator Zabytków informuje, iż w/w obiekt objęty jest ochroną prawną w oparciu o art. 7 ust. 1 w/w ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami na podstawie decyzji WKZ z dnia 20.09.1960 r. wpisującej założenie urbanistyczne Starego Miasta Mragowa, obejmujące obszar pomiędzy ulicami: Mazurską, 1 Maja, Jeziorną i Jeziorem Czos wraz z zachowaną zabudową z XVIII/XIX wieku, ratuszem i kościołem do rejestru zabytków nieruchomych oraz decyzji z dn. 13.05.1992 r., wpisującej nawarstwienia kulturowe Starego Miasta Mragowa do rejestru zabytków archeologicznych województwa warmińsko-mazurskiego, zatem na jakiegokolwiek działania w obrębie tego obiektu należy uzyskać stosowne pozwolenie Warmińsko-Mazurskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Ponadto w/w budynek ujęty został w gminnej ewidencji zabytków woj. warmińsko-mazurskiego, prowadzonej na podstawie art. 22 ust. 4 w/w ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 22 czerwca 2017 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (t.j. DzU z 2017 r., poz. 1265), określa tryb i sposób wydawania pozwoleń, w tym szczegółowe wymagania, jakim powinien odpowiadać wniosek o wydanie pozwolenia.

Jednocześnie W-M WKZ informuje, iż wg art. 5 w/w ustawy o ochronie zabytków, opieka nad zabytkiem sprawowana przez jego właściciela lub posiadacza polega, w szczególności, na zapewnieniu naukowego badania i dokumentowania zabytku; prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku; zabezpieczenia i utrzymania zabytku oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie; korzystania z zabytku w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości; popularyzowania i upowszechniania wiedzy o zabytku oraz jego znaczeniu dla historii i kultury.

Główną zasadą konserwatorską podczas planowania remontu obiektu zabytkowego jest wykonanie go przy użyciu materiałów historycznie uzasadnionych, z maksymalnym zachowaniem substancji zabytkowej i minimalną w nią ingerencją, tj. obowiązuje zasada dostosowania wprowadzanych zmian do walorów obiektu, kontynuacji tradycyjnych materiałów i technologii charakterystycznych dla okresu powstania zabytku - rozpoznanie to, dla poprawnego przygotowania do prac remontowych, winno wynikać np. z badań archiwalnych (źródeł ikonograficznych, fotograficznych, pisanych itp.) lub inżyneryjnych badań konserwatorskich substancji zabytkowej obiektu (tyczy to głównie prac na elewacji, kłatkach schodowych, piwnicach, werandach/balkonach, schodach, balustradach, bramach przejazdowych oraz wobec wszelkiej stolarki otworowej - okna i drzwi, a także wyposażenia i opracowania historycznego wnętrza) – **niedopuszczalne jest stosowanie ahistorycznych materiałów budowlanych, a nowe elementy wyposażenia i aranżacji wnętrza, muszą się harmonizować z historycznymi (jeżeli takie się zachowały) i stanowić dla nich uzupełnienie.**

W zakresie wymiany stolarki okiennej w sytuacji, gdy jest ona historyczna, należy skłaniać się w kierunku jej konserwacji, a nie wymiany na nową. W celu osiągnięcia w/w postulatów należy wykonać opinię konserwatorską lub przeprowadzić stosowne badania konserwatorskie i inwentaryzację w zakresie w/w inwestycji wraz z wykonaniem kwerendy archiwalnej. Badania konserwatorskie wg art. 3 pkt. 9 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, to działania mające na celu rozpoznanie historii i funkcji zabytku, ustalenie użytych do jego wykonania materiałów i zastosowanych technologii, określenie stanu zachowania tego zabytku oraz opracowanie diagnozy, projektu i programu prac konserwatorskich, a jeśli istnieje taka potrzeba, również programu prac restauratorskich. Badania te mają na celu rozpoznanie w/w elementów pod kątem ich budowy, użytych materiałów oraz właściwości fizyko-mechanicznych, faktury, kolorystyki, analizy nawarstwień, stanu zachowania oraz zniszczeń z podaniem ich przyczyny. Na w/w badania należy również uzyskać stosowne pozwolenie konserwatorskie. Jedynie w przypadku całkowitej degradacji historycznej stolarki dopuszczalne jest wykonanie nowej drewnianej, w całości na wzór stolarki oryginalnej (kształt, konstrukcja, proporcje, profile, podziały, materiał) w oparciu o wykonaną inwentaryzację rysunkowo-pomiarową oraz badania konserwatorskie w celu określenia kolorystyki stolarki. W architekturze zabytkowej opracowanie stolarki okiennej stanowi ważny element dekoracyjny i ma decydujący wpływ na walory estetyczne obiektu.

W inwentaryzacji rysunkowo-pomiarowej zabytkowej stolarki otworowej stosuje się skalę 1:10 oraz 1:1. Przedstawiając wszystkie typy zachowanych oryginalnych okien, ze wskazaniem miejsca ich osadzenia. Wskazane jest odwzorowanie następujących elementów: widok od zewnątrz w skali 1:10, widok od wewnątrz w skali 1:10, przekrój

poziomy w skali 1:10 oraz 1:1, przekrój pionowy w skali 1:10 oraz 1:1, opracowanie snycerskie – detal oraz okucia w skali 1:1. W widokach należy wrysować opracowanie snycerskie (jeżeli takie są) oraz okucia. W przekrojach należy pokazać pełne grubości murów, w których osadzone są stolarki. Na przekroju poziomym winna być wyjaśniona zasada otwierania skrzydeł. W skali 1:1 należy odwzorować przekroje poziomy i pionowy, które powinny być szczegółowym opracowaniem przekrojów 1:10 wyjaśniającym formę i konstrukcję poszczególnych elementów i ich połączeń. W skali 1:1 należy rysować też wszystkie detale plastyczne, które szczegółowo nie mogły być pokazane na przekrojach, np.: zwińczenie listwy przymykowej, ślemię. Ponadto w skali 1:1 muszą być odwzorowane wszystkie typy okuć, które należy rysować w trzech rzutach: widok z przodu, z góry, z boku. Integralną częścią inwentaryzacji konserwatorskiej stanowi serwis fotograficzny w kolorze, wykonany w formie trwałej – w postaci odbitek fotograficznych (pozytywów). Inwentaryzację wraz z dokumentacją fotograficzną należy złożyć do tut. Urzędu.

ZASTĘPCA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO
WOJEWÓDZKIEGO KONSERWATORA ZABYTKÓW

Andrzej Kaliczyński